

การพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

Developing Indicators of Promotion for the Professional Learning Community of Teachers of School under Mukdaharn Primary Educational Service Area Office.

ดาลูน บุญเพิ่ม¹, สมบัติ ท้ายเรือคำ²

Daloon Boonperm¹, Sombat Tayraukham²

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพของครูในโรงเรียน 2) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ของครูในโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง กลุ่มที่ 2 ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ จำนวน 550 คน และใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิง จำนวน 1100 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น(Stratified Random Sampling) กลุ่มที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพจำนวน 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้คือ 1) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง 2) แบบสอบถามการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพค่าความตรงของแบบสอบถาม (IOC) เท่ากับ 0.60 ถึง 1.00 ค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ 0.44 ถึง 0.84 ความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA)และองค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์โมเดลองค์ประกอบตัวบ่งชี้การส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ทั้ง 6 ด้าน 53 ตัวบ่งชี้ มีค่าเป็นบวก มีค่าตั้งแต่ 0.44 ถึง 0.57 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า โดยค่าน้ำหนักตั้งแต่ 0.437 ถึง 0.574 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า โดยเรียงลำดับค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปน้อยคือ ด้านค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม ด้านการตรวจสอบและประเมินผล ด้านการเรียนรู้เป็นทีม ด้านการสนับสนุนและให้รางวัล ด้านการพัฒนาตนเอง และด้านการพัฒนารูปแบบการคิด

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M.Ed. Candidate in Educational Research and Evaluation, Faculty of Education, Mahasarakham University

² รองศาสตราจารย์, ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² Associate Professor Department of Educational Research and Development Faculty of Education, Mahasarakham University

บทนำ

ประเทศไทยได้มีการจัดการปฏิรูปการศึกษา หรือปฏิรูปการเรียนรู้โดยมีพระราชบัญญัติการศึกษาพ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2553) เป็นกฎหมายการศึกษาและประกอบกับแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2555-2559) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ที่จะให้ประเทศไทยพัฒนาคุณภาพคนให้มีคุณธรรมนำความรู้เกิดภูมิคุ้มกันและนำสู่สังคมแห่งภูมิปัญญา และการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน (wisdom and learning society) ด้วยการเสริมสร้างทักษะทั้งการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิตคิดเป็นทำ เป็นการสังเคราะห์ความรู้สังสมและต่อยอดสู่นวัตกรรมความรู้การฝึกฝนจนเกิดความคิดสร้างสรรค์การเปิดใจกว้างพร้อมรับทุกความคิดเห็นและการปลูกฝังคุณธรรมรวมทั้งเสริมสร้างสภาพแวดล้อมทางครอบครัวชุมชนและสังคมให้มั่นคงและเอื้อต่อการพัฒนาคนอย่างสอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในอนาคตนำมาซึ่งการปฏิรูปการศึกษา (ปองทิพย์ เทพอารีย์. 2557 : 1)

ครูเป็นบุคคลที่สำคัญยิ่งต่อการศึกษาซึ่งเป็นหัวใจของการพัฒนาในภาพรวมครูจึงเป็นทรัพยากรบุคคลที่ควรได้รับการดูแลได้รับขวัญ กำลังใจอีกทั้งการประเมินสมรรถนะการพัฒนาบุคลากรครูทำให้การปฏิรูปการศึกษาหรือการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของระบบการศึกษาไทย ประสบผลสำเร็จเป็นเครื่องมือพัฒนาคุณภาพของประชาชนทั้งประเทศได้ตามเจตจำนงและทำให้ผู้ที่เข้ามาในวิชาชีพนี้เป็นคนที่ดีและเป็นคนเก่งที่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอมีความรักในวิชาชีพและเป็นครูมืออาชีพอย่างแท้จริง “ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ” เป็นรูปแบบหนึ่งในการพัฒนาบุคลากรให้มีการเปลี่ยนแปลงการทำงานจากวัฒนธรรมการทำงานของครูแบบโดดเดี่ยวมาเป็นการทำงานร่วมกันเป็นทีมโดยมีพันธกิจและความมุ่งมั่นให้เกิดผลลัพธ์ต่อการเรียนรู้ต่อครูและ

นักเรียนทุกคนก่อให้เกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบใหม่ในยุคใหม่ที่เต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลงให้เป็นสังคมแห่งความรู้ และสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ให้เกิดขึ้น โดยอาศัยความร่วมมือเป็นฐานในการปรับตัว (ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์. บรรยาย : 2560)

จากเหตุผลดังที่กล่าวมาทำให้ผู้วิจัยเห็นความสำคัญที่จะพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ซึ่งใช้กระบวนการพัฒนาตัวบ่งชี้ทั้งวิธีการเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณประกอบกัน โดยได้ตัวบ่งชี้การวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญในด้านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพขึ้นมาเองโดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เพื่อสร้างตัวบ่งชี้ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อตรวจสอบว่าตัวบ่งชี้ใดประกอบด้วยองค์ประกอบใดบ้างที่มีความสำคัญมากที่สุด เพื่อเป็นแนวทางการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร
2. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริม ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร

วิธีการศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น

3 กลุ่ม คือ

กลุ่มตัวอย่างที่ 1 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ จำนวน 5 คน โดยการ

เลือกแบบเจาะจงซึ่งมีประสบการณ์ในการทำงานอย่างน้อย 5-10 ปี เป็น ครูผู้สอน ผู้อำนวยการโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ และอาจารย์ระดับมหาวิทยาลัย ใช้ในการสัมภาษณ์เพื่อสร้างตัวบ่งชี้การส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

กลุ่มตัวอย่างที่ 2 เป็น ครูผู้สอน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหารที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) จำนวน 550 คนและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) จำนวน 1100 คนเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น

กลุ่มตัวอย่างที่ 3 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพจำนวน 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจงมีประสบการณ์ในการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เป็น ครูผู้สอน ผู้อำนวยการโรงเรียน และศึกษานิเทศก์ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เพื่อพัฒนาแนวทางการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยเริ่มจากการสร้างจากกรอบแนวคิดและพัฒนาเครื่องมือกับการพัฒนาแนวและตัวบ่งชี้ทางการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ จนถึงการ สร้างเครื่องมือ มีดังนี้ คือ 1) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง 2) แบบบันทึก การสัมภาษณ์เชิงลึก 3) แบบสอบถามการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

การดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนใน มีรายละเอียดดังนี้

1. สร้างกรอบแนวคิด ทำการศึกษางานวิจัยและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับ

แนวทางการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อนำมาจำแนกองค์ประกอบได้ 5 ด้าน คือ ด้านค่านิยมและการมีส่วนร่วม ด้านการเรียนรู้เป็นทีม ด้านการพัฒนากระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ ด้านการสนับสนุนและให้รางวัล และด้านการตรวจสอบและประเมินผล

2. เมื่อได้องค์ประกอบ 5 ด้าน จากนั้นเพิ่มเติมโดยสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มตัวอย่างที่ 1 เพื่อสร้างตัวบ่งชี้ซึ่งให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนบอกถึงตัวบ่งชี้ในแต่ละด้านว่าตัวบ่งชี้ใดสามารถเป็นแนวทางการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

3. คัดกรองตัวบ่งชี้โดยการบันทึกการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มตัวอย่างที่ 1 เพื่อนำตัวบ่งชี้การส่งเสริมการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อนำไปสร้างแบบสอบถาม

4. หาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ โดยการนำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ในแต่ละด้านให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ 2

5. ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) เพื่อเป็นการสำรวจและสังเคราะห์ตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบที่ได้ว่ามีกี่ตัวบ่งชี้ที่สำคัญในแต่ละองค์ประกอบ พบว่ามี 6 องค์ประกอบ 53 ตัวบ่งชี้ คือ ค่านิยมและการมีส่วนร่วม การตรวจสอบและประเมินผล การสนับสนุนและให้รางวัล การเรียนรู้เป็นทีม การพัฒนาตนเอง และการพัฒนารูปแบบการคิดอย่างเป็นระบบ จากนั้นนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) เพื่อตรวจสอบและสรุปผลว่าค่านำหนักจากองค์ประกอบใดมีความสำคัญมากกว่ากันเพื่อนำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ 2

6. พิจารณาค่านำหนักองค์ประกอบจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) นำมาเรียงลำดับความสำคัญในแต่ละองค์ประกอบ และนำไปสัมภาษณ์เชิง

ลึก (In-depth Interview) กับผู้เชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพจำนวน 9 คน ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ คือ องค์ประกอบแต่ละด้านควรมีวิธีดำเนินการอย่างไร จึงจะเป็นการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ให้กับครู โดยเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ 3

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. การคำนวณค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย ค่าณหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบ เพื่อให้ทราบลักษณะความสัมพันธ์ของตัวบ่งชี้สำหรับการพิจารณาความเหมาะสมของเมทริกซ์สหสัมพันธ์

2. การกำหนด น้ำหนักตัวบ่งชี้ และรวมตัวบ่งชี้เป็นขั้นตอนได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มเฉพาะผู้เชี่ยวชาญด้านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ 5 คน ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ 9 คน เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้

ตารางที่ 1

ลำดับ	ชื่อองค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	ด้านค่านิยมและการมีวิสัยทัศน์ร่วม	13	.574
2	ด้านการตรวจสอบและประเมินผล	11	.518
3	ด้านการสนับสนุนและให้รางวัล	8	.474
4	ด้านการเรียนรู้เป็นทีม	8	.480
5	ด้านการพัฒนาตนเอง	5	.480
6	ด้านการพัฒนารูปแบบการคิดอย่างเป็นระบบ	8	.437
รวมจำนวนตัวบ่งชี้		53	

Eigen Value %ความแปรปรวน = 67.095

เชิงวิชาชีพ กับกลุ่มตัวอย่างที่ 3

3. ตรวจสอบความกลมกลืน ความสอดคล้องของโมเดลการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index = GFI) ค่าดัชนี วัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index = AGFI) มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 โดยค่าดัชนี GFI ควรค่ามากกว่า 0.90 แสดงว่าโมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) ประกอบด้วย องค์ประกอบ จำนวน 76 ตัวบ่งชี้ เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) ตั้งแต่ 0.3 ขึ้นไป และมีตัวบ่งชี้อย่างน้อย 3 ตัวขึ้นไป มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ตั้งแต่ .437 ถึง .574 ค่า Eigen Value สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 67.095 ของความแปรปรวนของการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

ดังนั้นจึงสามารถเขียนเป็นโมเดลสร้างตัวบ่งชี้การส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ จากองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบจำนวน 53 ตัวบ่งชี้ ผู้วิจัยทำการ ในขั้นตอนต่อไป

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง ได้นำน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้การส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ทั้ง 6 องค์ประกอบ มีค่าเป็นบวก มีค่าตั้งแต่ 0.437 ถึง 0.574 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ทุกค่าโดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านค่านิยมและการมีวิสัยทัศน์ร่วม ด้านการตรวจสอบและประเมินผล ด้านการสนับสนุนและให้

รางวัล ด้านการเรียนรู้เป็นทีม ด้านการพัฒนาตนเอง และด้านการพัฒนารูปแบบการคิดอย่างเป็นระบบ น้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.437, 0.474, 0.480, 0.480, 0.518 และ 0.574 สัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ 0.100, 0.089, 0.085, 0.067, 0.052 และ 0.005 ตามลำดับ มีดัชนีวัดระดับความกลมกลืนระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ $\chi^2 = 2694.23$ $df = 2704$ $P\text{-value} = 0.549$ ค่า $GFI = 0.89$ ค่า $AGFI = 0.88$ ค่า $SRMR = 0.03$ ค่า $RMSEA = 0.000$ แสดงว่าโมเดลมีความตรงเชิงโครงสร้าง

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง

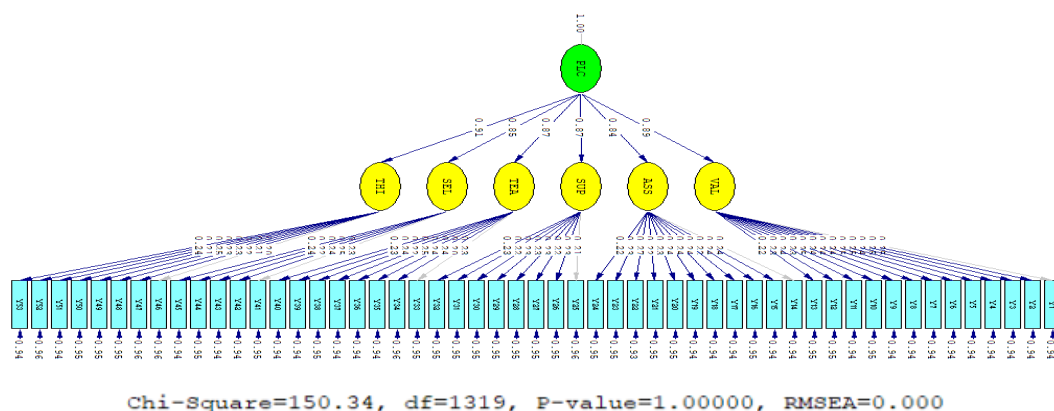
ตัวแปร	ตัวบ่งชี้	น้ำหนักองค์ประกอบ	R ²	สัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ
องค์ประกอบที่ 1 ด้านค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม		0.574	0.797	0.892
Y1	ประกาศใช้หลักสูตรโดยความเห็นชอบของคณะครู	0.246	0.060	0.024
Y2	ประชุมเพื่อวางแผนร่วมกันก่อนเปิดภาคเรียน	0.253	0.064	0.023
Y3	ประชุมเพื่อหารือด้านวิชาการทุกภาคเรียน	0.242	0.058	0.022
Y4	สนับสนุนให้ครูทำงานเป็นกลุ่ม	0.246	0.060	0.023
Y5	ยอมรับฟังคำแนะนำของเพื่อนร่วมงาน	0.245	0.060	0.023
Y6	ขอความเห็นจากครูก่อนร่วมกันตัดสินใจกำหนดนโยบาย	0.239	0.057	0.023
Y7	ครูมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	0.239	0.057	0.022
Y8	ครูเห็นความสำคัญของหลักสูตร	0.242	0.059	0.023
Y9	การประชุมเพื่อวางแผนก่อนการดำเนินการ	0.245	0.060	0.023
Y10	พูดคุยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้กันอย่างเปิดเผย	0.234	0.055	0.022
Y11	ใช้ประกาศ หรือคำสั่งแต่งตั้งเพื่อบอกหมายงาน	0.239	0.057	0.023
Y12	สื่อสารผ่านโซเชียลมีเดียต่าง ๆ (กลุ่มไลน์ เฟซบุ๊ก ฯลฯ)	0.227	0.051	0.021
Y13	มีระเบียบว่าด้วยการวัดผลประเมินผลการศึกษาชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร	0.218	0.047	0.019
องค์ประกอบที่ 2 ด้านการตรวจสอบและประเมินผล		0.518	0.705	0.839
Y14	ทบทวนผลการจัดการเรียนรู้ของครูทุกภาคเรียน	0.242	0.058	0.025
Y15	สรุปผลการจัดการเรียนรู้ทุกภาคเรียน	0.245	0.060	0.025
Y16	สำรวจ ตรวจสอบ การจัดการเรียนการสอนของครู	0.224	0.050	0.023
Y17	นิเทศ กำกับติดตามผลการจัดการเรียนรู้โดยผู้ที่เกี่ยวข้องภายในโรงเรียน	0.244	0.060	0.025

ตัวแปร	ตัวบ่งชี้	น้ำหนักองค์ประกอบ	R ²	สัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ
Y18	แจ้งความก้าวหน้าในการจัดการเรียนรู้ให้คณะครูทราบทุกภาคเรียน	0.236	0.056	0.025
Y19	เฝ้าติดตามและช่วยเหลือครูในการพัฒนานตนเองด้านการจัดการเรียนรู้	0.240	0.058	0.025
Y20	แจ้งความก้าวหน้าในการจัดการเรียนรู้ให้คณะครูทราบทันที	0.234	0.055	0.024
Y21	วินิจฉัยปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้	0.224	0.050	0.024
Y22	รายงานผลการพัฒนานตนเองเมื่อสิ้นปีการศึกษา	0.265	0.070	0.027
Y23	นิเทศ กำกับติดตามผลการจัดการเรียนรู้จากบุคคลภายนอก	0.226	0.051	0.023
Y24	ประเมินผลการจัดการเรียนรู้ทุกปีการศึกษา	0.220	0.049	0.022
องค์ประกอบที่ 3 ด้านการสนับสนุนและให้รางวัล		0.474	0.752	0.867
Y25	พิจารณาความดีความชอบด้วยความเป็นธรรม	0.209	0.043	0.019
Y26	กระตุ้นส่งเสริมให้ครูริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ	0.230	0.053	0.023
Y27	ให้ความไว้วางใจให้เกียรติและให้การยอมรับนับถือต่อเพื่อนครู	0.222	0.049	0.020
Y28	มอบหมายงานให้ครูปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบ	0.228	0.052	0.023
Y29	กระตุ้นให้ครูกำหนดเป้าหมายหรือทิศทางการทำงานที่ชัดเจน	0.227	0.052	0.023
Y30	จัดสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้ครูปฏิบัติงานได้บรรลุผลสำเร็จ	0.228	0.052	0.022
Y31	ส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งของครู	0.224	0.050	0.020
Y32	ระดมความคิดเห็นในการกำหนดเป้าหมาย และ ทิศทางในการดำเนินงานร่วมกัน	0.227	0.052	0.023
องค์ประกอบที่ 4 ด้านการเรียนรู้เป็นทีม		0.480	0.751	0.867
Y33	เรียนรู้จากการแสดงความคิดเห็นการอภิปรายในที่ประชุมครู.	0.226	0.051	0.023
Y34	บริหารความขัดแย้งให้นำไปสู่การพัฒนาความสามารถให้ครูแต่ละคน	0.201	0.040	0.019
Y35	เรียนรู้วิธีการจัดการเรียนรู้ใหม่ ๆ จากครูในโรงเรียน	0.244	0.060	0.024
องค์ประกอบที่ 5 ด้านการพัฒนานตนเอง		0.480	0.727	0.853
Y36	แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้	0.239	0.057	0.024
Y37	ปรึกษาหารือกับเพื่อนครูเพื่อหาแนวทางในการจัดการเรียนรู้	0.246	0.060	0.025
Y38	เรียนรู้วิธีการคิดและแสดงออกในรูปแบบวิธีการใหม่ๆ	0.224	0.050	0.023
Y39	เรียนรู้การปฏิบัติงานจากสภาพที่เป็นจริง	0.236	0.056	0.023
Y40	อภิปรายในที่ประชุมเพื่อหาแนวทางในการจัดการเรียนรู้	0.235	0.055	0.023
Y41	จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	0.226	0.051	0.025
Y42	สร้างความรู้ความเข้าใจให้ครูในด้านการจัดเรียนรู้	0.248	0.061	0.028
Y43	ศึกษาหาความรู้ด้านการจัดการเรียนรู้อยู่เสมอเพื่อนำมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้	0.239	0.057	0.026
Y44	พัฒนาหรือปรับปรุงช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคล	0.221	0.049	0.024

ตัวแปร	ตัวบ่งชี้	น้ำหนักองค์ประกอบ	R ²	สัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ
Y45	เสริมสร้างความเชื่อมั่นให้ครูในด้านการจัดการเรียนรู้	0.245	0.060	0.027
องค์ประกอบที่ 6 ด้านพัฒนาการคิดอย่างเป็นระบบ		0.437	0.833	0.913
Y46	จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้	0.201	0.040	0.017
Y47	ไม่กล่าวโทษเพื่อนครูด้วยกัน เมื่อพบปัญหาในการทำงาน	0.211	0.045	0.016
Y48	ให้คำแนะนำเพื่อนครูตามความเป็นจริง	0.216	0.047	0.017
Y49	ยอมรับคำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้	0.227	0.051	0.018
Y50	ส่งเสริมให้ครูคิดอย่างสร้างสรรค์	0.232	0.054	0.017
Y51	มีระบบประกันคุณภาพภายใน	0.250	0.062	0.020
Y52	ปลูกฝังให้ครูคิดวิเคราะห์จากข้อมูลตามสภาพจริง	0.208	0.043	0.017
Y53	ส่งเสริมการพัฒนาครูให้มีรูปแบบวิธีคิดที่เป็นระบบ	0.240	0.058	0.019

Chi-square =150.34 df = 1319 P-value = 1.00

GFI = 0.995 AGFI = 0.994 SRMR = 0.0628 SRMSEA = 0.000

ภาพประกอบที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองตัวบ่งชี้การส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

3. จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองพบว่า การส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ มี 6 องค์ประกอบ 53 ตัวบ่งชี้ ผู้วิจัยนำไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน ศึกษาในเทศก์ และครูผู้สอน เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

สรุปผล

1. ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่าประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 53 ตัวบ่งชี้ มีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .437 ถึง .574 ประกอบด้วยองค์ประกอบด้านค่านิยมและการมีวิสัยทัศน์

ร่วม ด้านการตรวจสอบและประเมินผล ด้านสนับสนุนและให้รางวัล ด้านการเรียนรู้เป็นทีม ด้านการพัฒนาตนเอง และด้านการพัฒนารูปแบบการคิดอย่างเป็นระบบ องค์ประกอบทั้งหมดสามารถอธิบายการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพได้ร้อยละ 67.095

2. ผลการวิเคราะห์โมเดลองค์ประกอบตัวบ่งชี้การส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการพบว่า ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 53 ตัวบ่งชี้ ตัวบ่งชี้มีค่าเป็นบวกมีค่าเป็นบวก มีค่าตั้งแต่ .437 ถึง .574 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่าโดยค่าหน้าหนักองค์ประกอบเรียงลำดับจากมากไปน้อยคือ ด้านค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม ด้านการตรวจสอบและประเมินผล ด้านการสนับสนุนและให้รางวัล ด้านการเรียนรู้เป็นทีม ด้านการพัฒนาตนเอง และด้านการพัฒนารูปแบบการคิดอย่างเป็นระบบ หน้าหนักองค์ประกอบเท่ากับ .574, .517, .480, .480, .474 และ .437 ตามลำดับ มีดัชนีวัดระดับความกลมกลืนระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ค่าไคสแควร์ (χ^2) เท่ากับ 150.34 ค่าความน่าจะเป็น เท่ากับ 1.00 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 1319 ค่า GFI = 0.995 ค่า AGFI = 0.994 ค่า SRMR = .0628 ค่า RMSEA = 0.000 แสดงว่า โมเดลมีความตรงเชิงโครงสร้าง

3. แนวทางการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญมีทั้งหมด 6 องค์ประกอบ จำนวน 43 ข้อ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 แนวทางการส่งเสริมค่านิยมและการมีวิสัยทัศน์ร่วม 7 ข้อ องค์ประกอบที่ 2 แนวทางการส่งเสริมการตรวจสอบและประเมินผล 7 ข้อ องค์ประกอบที่ 3 แนวทางการส่งเสริมการสนับสนุนและให้รางวัล 6 ข้อ องค์ประกอบที่ 4 แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้เป็นทีม 6 ข้อ องค์ประกอบที่ 5 แนวทางการส่งเสริมการพัฒนาตนเอง 10 ข้อ องค์ประกอบที่ 6 แนวทางการส่งเสริมการพัฒนารูปแบบการคิด 7 ข้อ ซึ่งองค์ประกอบทั้งหมดสามารถ

อธิบายแนวทางการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อนำไปพัฒนาครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

1. การพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการประกอบด้วย 6 องค์ประกอบคือ 1) ด้านค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม 2) ด้านการตรวจสอบและประเมินผล 3) ด้านการสนับสนุนและให้รางวัล 4) ด้านการเรียนรู้เป็นทีม 5) ด้านการพัฒนาตนเอง 6) ด้านการพัฒนารูปแบบการคิด อย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ Senge ที่ว่า ถ้าสมาชิกในองค์กรได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพสูงสุดเท่าที่ตนมีเพื่อปฏิบัติภายใต้การมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของตัวบุคคลและองค์กรที่สอดคล้องกันแล้วสมาชิกแต่ละคนก็จะทุ่มเทและถูกปล่อยศักยภาพที่ตนมีสูงสูดนั้นให้กับงานอย่างเต็มที่ในที่สุด สอดคล้องกับ ดลนภา วงษ์ศิริ (2556 : บทคัดย่อ) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ ระหว่างการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้และการรับรู้ความสามารถในตนเองของครูในโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า 1) การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน รองลงมา คือ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ และด้านการมีเงื่อนไขที่สนับสนุน ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการสนับสนุนการเป็นผู้นำร่วมกัน 2) การรับรู้ความสามารถในตนเองของครูในโรงเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การรับรู้ความสามารถในตนเองของครูในโรงเรียน

ที่มี ค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการส่งเสริมให้นักเรียนประสบความสำเร็จ รองลงมาคือ ด้านการแสดงความใส่ใจในงานสอน และด้านการทำให้กระบวนการเรียนรู้นักเรียนมีประสิทธิภาพ และด้านการสร้างความชัดเจนในบทเรียน ตามลำดับ ส่วนด้านที่ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการใช้กิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย

2. แนวทางการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพของครูในโรงเรียน ซึ่งมีทั้งหมด 6 องค์ประกอบ 43 ข้อ

ซึ่งสอดคล้องกับ ปองทิพย์ เทพอารีย์ ที่กล่าวว่าทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ด้านสารสนเทศ สื่อเทคโนโลยี ทักษะด้านชีวิตและอาชีพของครู และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเพิ่มขึ้น เมื่อนำรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเข้ามาใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา

ผลการวิจัยมีความสอดคล้องในบางส่วนกับแนวความคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์การกับการพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรเพื่อส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น ของสุสิทธิ์ เกลี้ยงสง และทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ (2558: 92) กล่าวว่า (1) การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีอยู่ 5 ด้าน และวัฒนธรรมองค์กรในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน มีจำนวน 8 ด้าน (2) ปัจจัยวัฒนธรรมองค์กรเพื่อส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีจำนวน 8 ด้าน และปัจจัยวัฒนธรรมองค์กรที่มีอิทธิพลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ มีจำนวน 5 ด้าน และ (3) กลยุทธ์การพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรเพื่อส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพของครูผู้สอน

ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญและส่งเสริมตามองค์ประกอบต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ โดยนำตัวบ่งชี้และแนวทางการส่งเสริมทั้ง 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม ด้านการตรวจสอบและประเมินผล ด้านการสนับสนุนและให้รางวัล ด้านการเรียนรู้เป็นทีม ด้านการพัฒนาตนเอง และด้านการพัฒนารูปแบบการคิด มาพิจารณาวางแผน มีการประสานงานเพื่อให้ได้แนวปฏิบัติร่วมกันเพื่อให้ครูเกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

1.2 จากผลการวิจัยองค์ประกอบที่มีความสำคัญมากเป็นอันดับหนึ่ง คือ องค์ประกอบค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพของครูจะประสบความสำเร็จนั้นผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งตัวครูเองจะต้องมีจุดมุ่งหมาย หรือวิสัยทัศน์และสร้างเจตคติที่ดีต่อจุดมุ่งหมายร่วมกัน โดยมีการสื่อสาร หาข้อสรุปร่วมกันอย่างเปิดเผย ภายใต้บรรยากาศการทำงานเป็นกลุ่ม การสร้างแรงบันดาลใจ และยอมรับซึ่งกันและกัน

1.3 การนำตัวบ่งชี้การส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพที่ได้ไปใช้นั้นควรพิจารณากลุ่มเป้าหมายในเรื่องบริบทที่แตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่นด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากตัวบ่งชี้การส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพที่ได้ ควรมีโครงการ หรือกิจกรรมที่ตอบสนองต่อความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

2.2 จากตัวบ่งชี้การส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพที่ได้ ควรมีการพัฒนาคู่มือเพื่อใช้ในการพัฒนาครูให้มีความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

2.3 จากตัวบ่งชี้การส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพที่ได้ ควรพัฒนาเครื่องมือเพื่อวัดความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

เอกสารอ้างอิง

- ชูลีพร เกลี้ยงสง และ ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์. (2558). กลยุทธ์การพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรเพื่อส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ปีที่ : 5 ฉบับที่ : 1 เลขหน้า : 86-98
- ดลนภา วงษ์ศิริ. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้กับประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). เลย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์. (2560). Professional Learning Community (PLC) ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ. 2, กันยายน, 2560, จาก <http://www.youtube.com/watch?v=gQ130aNuarE>
- ปองทิพย์ เทพอารีย์. (2557). การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา. ปรินญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.